

SPRAWOZDANIA

Z PRAC SEKCJI KARPOLOGICZNEJ

W dniu 28 czerwca 1986 roku odbyło się kolejne spotkanie członków Sekcji Karpologicznej, zorganizowane w Zakładzie Botaniki Ogólnej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu.

Organizatorem i przewodniczącym posiedzenia był kierownik tego zakładu prof. dr Stanisław Marek. Uczestnikami byli głównie pracownicy z ośrodków naukowych Wrocławia — Uniwersytetu i Ogrodu Botanicznego, Akademii Medycznej oraz Akademii Rolniczej z Poznania i Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Referat na temat „Związek systemu naczyniowego i warstwy subaleuronalnej u tetraploidów pszenicy” wygłosił dr R. Kosina. W ożywionej dyskusji podkreślono znaczenie badań podstawowych dla nauk stosowanych. Z ośrodka katowickiego przedstawiono dokumentację przygotowaną z zastosowaniem mikroskopu skaningowego do prac:

1. Jagna Karcz, Janusz Tomczak — Mikrostrukturalne cechy powierzchni nasion 6 gatunków z rodzaju *Nigella* L. (*Ranunculaceae*),

2. Jagna Karcz, Janusz Tomczak — Mikrocechy powierzchni i struktura nasion *Consolida ambigua* (L.) P. W. Ball et Hejwood.

Zebrani przedyskutowali znaczenie cech ultrastruktury powierzchni diaspor w analizach taksonomicznych.

W dalszej części obrad, przedstawiciele poszczególnych ośrodków referowali tematykę prowadzonych obecnie badań. I tak — doc. dr W. Sterna kontnuuje opracowywanie wybranych rodzajów traw. Prof. dr Stanisław Marek wraz z mgr J. Kołkiewicz gromadzą materiały w postaci preparatów i zdjęć mikroskopowych do projektowanego podręcznika „Wstęp do karpologii porównawczej”. Zgromadzeni mieli możliwość obejrzenia części dokumentacji, która aktualnie obejmuje już ikonografię dla 93 rodzajów z 60 rodzin. Na podstawie materiałów o charakterze porównawczo-rozwojowym można będzie ustalić drogi przemian jakim podlegały owoce w różnych grupach systematycznych, znane dotychczas wrywkowo.

W drugiej części posiedzenia dyskutowano nad sprawami przyszłości sekcji. Aczkolwiek ilość uczestników tego spotkania nie była duża, co obserwuje się ostatnio na krajowych zjazdach i konferencjach, to jednak zdaniem dr A. Miszty wzrasta zainteresowanie karpologią wśród młodych pracowników i studentów. Zapewni to w przyszłości dopływ nowych kadr i rozwój badań nad diasporami. Ustalono również, że należy częściej niż dotychczas organizować narady informujące o postępach i problematyce podejmowanych badań.

Wobec pełnienia funkcji przewodniczącego sekcji przez prof. dr S. Marka w ciągu dwóch kadencji, po podziękowaniu za włożony trud w prace organizacyjne, wybrano nowego przewodniczącego. Funkcję powierzono dr R. Kosinie.

Zebrańie upłynęło w serdecznej atmosferze i zakończyło się zwiedzaniem Ogrodu Botanicznego.

W dniach 15—21 sierpnia 1985 roku odbył się w Oslo kolejny Kongres Europejskich Mikologów, zorganizowany przez grupę mikologów norweskich pod kierunkiem profesora F.-E. Eckblada. W nowoczesnym miasteczku uniwersyteckim obradowało 160 grzyboznawców z 26 krajów Europy oraz z Indii, Kanady i Izraela. Na prezydenta Kongresu wybrano profesor A. Skirgiełło z Warszawy, która w imieniu europejskich mikologów przemawiała trzykrotnie: w czasie uroczystości otwarcia i zamknięcia Kongresu oraz na przyjęciu w ratuszu wydanym na cześć uczestników przez prezydenta miasta Oslo.

Obrady toczyły się w dwu sekcjach referatowych oraz dwu plakatowych. Tematyka referatów obejmowała szeroki zakres zagadnień, przy czym uwaga audytorium skupiała się głównie wokół problemów tzw. *macromycetes*.

Szeroką dyskusję wywołał inauguracyjny referat E. Arnoldsa (Holandia) „The changing mycoflora in the Netherlands”. Kilku prelegentów prezentowało przeglądy grup systematyczno-ekologicznych grzybów dla wybranych obszarów, np. M. Svrček — *Discomycetes* Czechosłowacji, M. Tortiè — *Aphylliphorales* Parku Narodowego Plitvice w Jugosławii, V. Demoulin — *Gasteromycetes* Europy, F. Calonje — *Phallales* Hiszpanii. Dyskutowano problemy taksonomiczno-chorologiczne. Belgijski mikolog D. Thoen, pracujący ostatnio w Senegalu porównał okazy *Pisolithus tinctorius* z odległych od siebie obszarów świata i wykazał, że gatunek ten jest morfologicznie zróżnicowany tak dalece, iż okazy afrykańskie reprezentują odrębny takson w randze gatunku, dla którego proponuje nazwę *Pisolithus senegalense*. Wiele uwagi poświęcono sprawom taksonomicznym kilku rodzajów z rzędu *Agaricales*, np. *Entoloma* subgenus *Leptonia*, sectio cyanula — M. Noordeloos (Holandia), *Lyophyllum* — H. Clémenccon (Szwajcaria). Kilka referatów dotyczyło rodzaju *Cortinarius*. Duże zainteresowanie wzbudzały referaty socjologiczno-ekologiczne grzybów. M. Kloid (Berlin Zach.) referowała zagadnienie sukcesji grzybów na opadłych liściach buka, N. Binyamini (Izrael) mówił o grzybach rozkładających drewno *Pinus halepensis*, A. E. Jansen (Holandia) — o grzybach lasów iglastych, zaś K. Metsenheimo (Finlandia) o socjologii grzybów górskich lasów z *Betula pubescens* subsp. *tortuosa*. Poruszano również zagadnienia fitopatologii, toksykologii, chemizmu grzybów itp. Dwa referaty poświęcono zapachom grzybów. H.-P. Hanssen i E. Sprecher (RFN) widzą grzyby jako źródło środków aromatycznych na równi z roślinami kwiatowymi. Pacioni i in. (Włochy) dyskutowali zagadnienie składników chemicznych decydujących o zapachu wydzielanym przez *Tuber melanosporum*. Czynnici zaznaczyli swój udział polscy mikolodzy. Referowano zagadnienia ekologii i geografii grzybów — A. Bujakiewicz, toksykologii — W. Lasota, fitopatologii — J. Z. Marcinkowska, syntantropizacji — A. Skirgiełło, taksonomii — M. Ławrynowicz oraz chorologii grzybów podziemnych — M. Ławrynowicz i A. Skirgiełło. Ponadto dwie osoby A. Bujakiewicz i M. Ławrynowicz przewodniczyły obradom w czasie dwóch sesji referatowych.

Większość referatów i dyskusja wskazywały na nasilenie się zjawiska zagrożenia grzybów tak w odniesieniu do znacznych obszarów Europy, jak i poszczególnych taksonów *macromycetes*. Niektórzy referenci przyjechali z projektami czerwonych list dla własnych krajów, np. dla Czechosłowacji — J. Lazebníček, Finlandii — E. Ohanoja. J. Lazebníček i W. Winterhoff (RFN) przedstawili założenia i projekt czerwonej księgi zagrożonych *macromycetes* w Europie. Na wniosek mikologów holenderskich powołano Europejski Komitet Zagrożonych Grzybów pod kierunkiem E. Arnoldsa, z Polski w skład Komitetu weszła M. Ławrynowicz.

W celu umożliwienia poznania mikoflory skandynawskiej, dla uczestników Kongresu przygotowano bogatą ofertę terenową w postaci sześciu pięciodniowych wycieczek po Południowej Norwegii: dwu przed i czterech pokongresowych.

Wszyscy uczestnicy mieli ponadto zapewniony udział w dwu całodziennych wycieczkach do lasów mieszanych w ramach programu Kongresu. Jedną z tych wycieczek odbyła się do lasu mieszanego, na przedmieściu Oslo, drugą do borów świerkowych w okolicy Friedrikstad. Tu, po zakończeniu indywidualnych zbiorów, uczestnicy zostali zaproszeni na wystawę ok. 200 gatunków świeżych grzybów z okolicznych lasów, przygotowaną przez lokalne towarzystwo mikologów amatorów. Dało to sposobność do rozwinięcia niekończących się dyskusji wśród znawców poszczególnych grup grzybów.

Specjaliści od *Ascomycetes* mogli wziąć udział w pokongresowej wycieczce do Kongsvoll Mountain Inn (900—1500 m n.p.m.), zaś od *Aphylliphorales* do lasów mieszanych (200 m n.p.m.) w Stange, na wschód od Jeziora Mjøsa. Cztery wycieczki zorganizowano z nastawieniem na studia flory *Agaricales*. Były to dwie

przedkongresowe do Wysokogórskiej Stacji Ekologicznej Finse, rejonu Hardangervidda, najrozleglejszego europejskiego płaskowyżu (1100—1400 m n.p.m.) i do Kongsvoll Mountain Inn oraz dwie wycieczki pokongresowe do świerkowych lasów mieszanych. Pierwsza z nich miała miejsce w Hurdal koło Jeziora Hurdalsjøen (200—400 m n.p.m.), druga zaś w Biri na zachód od Jeziora Mjøsa. Korzystny układ opadów atmosferycznych i temperatury powietrza sprzyjał obfitemu owocowaniu grzybów w tym okresie.

Kongresowi towarzyszyło duże zainteresowanie społeczeństwa norweskiego. Prasa, radio i telewizja szeroko informowały o przebiegu Kongresu, a przy okazji nadawano audycje i drukowano popularne artykuły w prasie codziennej na temat grzybów i ich znaczenia.

Na zakończenie Kongresu ustalono, że następny, X Kongres Europejskich Mikologów odbędzie się w 1989 r. w Związku Radzieckim lub w Anglii.

Słowa uznania należą się organizatorom Kongresu: Profesorowi F.-E. Eckbladowi oraz doktorom: A. E. Torkelsen, G. Gulden i R. Ryvardenowi, nie tylko za doskonałe przygotowanie i zrealizowanie programu, ale w równym stopniu za niezwykłą gościnność, z jaką uczestnicy spotkali się w Oslo. Nasi norwescy koledzy dołożyli wielu starań, by obniżyć koszty Kongresu, a tym, dla których nawet niskie koszty przekraczały możliwości opłacenia, służyli osobistą pomocą załatwiając pokoje gościnne Uniwersytetu, a nawet oferując miejsca we własnych mieszkaniach. Był to jeden z najbardziej udanych, a dziś — z najmilej wspominanych Kongresów Europejskich Mikologów.

Maria Ławrynowicz

